

אני מאמין

מטרת היחידה:

המדריכים יקדמו את חניכיהם מתוך ראית החיובי והכוח שבכל חניך

מבנה היחידה:

1. הכרה ביכולת לראות כל דבר לחיוב ולשלילה
2. השפעתה של ההסתכלות החיובית על המתסכל
3. השפעתה של ההסתכלות החיובית על זה שמסתכלים עליו
4. השלכה להדרכה

מהלך היחידה:

1. הכרה בחיוב ובשלילה

חלוקה לקבוצות קטנות המקבלות רשימת תכונות של אדם וצריכות להציג יום בחייו (באוטובוס, במכולת, אחה"צ עם הילדים, בעבודה, בלימודים וכו')
רשימה 1: לחוץ, בזבזן באוכל, קמצן בביגוד, מתעקש על כל שטות, סנוב
רשימה 2: דייקן, משקיע באוכל בריא, חסכן בביגוד, משקיע בכל פרט, ביישן
האדם המתואר ברשימה הראשונה יצטייר כשלילי ואילו האדם השני יופיע כחיובי...
פריסת כרטיסיות עם התכונות ובקשה לסדר אותן בזוגות. הרעיון הוא שאפשר לראות התנהגות של אדם ולהתייחס אליה כלחץ והיסטריה ואפשר לבחור להתייחס אליה כדייקנות והשקעה. כשאנחנו בוחרים באיזו מלה להשתמש אנחנו מקטלגים את האדם כחיובי או שלילי, כהתנהגות רצויה או לא רצויה.

2. השפעה על המסתכל

לימוד אגרת הרמב"ן לבנו "וכל אדם יהיה חשוב ממך בעיניך, אם חכם או עשיר הוא עליך לכבדו ואם אתה חכם או עשיר ממנו חשוב בלבך כי הוא זכאי ממך שאם הוא חוטא הוא שוגג ואתה מזיד..."

הרמב"ן כלל לא מתייחס למציאות, הוא מלמד את בנו (ואותנו) שההסתכלות שלנו היא החשובה, זה לא משנה אם הוא באמת יותר צדיק ממך או לא, אם אתה מתייחס לאדם כאילו הוא כזה, זה מתקן את המידות שלך.

אם נתייחס להתנהגות של האדם כנובעת ממקום חיובי ומכוונות טובות, לא נהיה בעמדה של ביקורת ושל שיפוצניקים, נהיה רגועים, נקבל את המציאות ונשמח ביפה שבה. מתוך כך יהיה לנו כח להתקדם ולהשתפר, לקדם ולשפר.

3. השפעה על מי שמסתכלים עליו

לימוד תורה רפ"ב ר' נחמן מברסלב (נספח 1)

אם אנחנו מוצאים נקודות זכות באדם, הוא באמת מתקדם. הסברים:

- לא נעים לו לאכזב
- אם אתה מאמין אז אתה משדר לאדם שהוא מסוגל ואז הוא מאמין בעצמו ומנסה
- אפקט פיגמליון / חוק רוזנטל – ניסוי על תלמידים בבית הספר (נספח 2)
- מאירים לאדם נקודות שבאמת טובות אצלו (וכפי שאמרנו בכל דבר יש נקובה חיובית), מראים לו איך התנהגות שלילית ואולי הרסנית נובעת ממה שהוא טוב וצריך לדעת מה הגבולות ולאן לנתב, אבל בסה"כ הוא מתכוון לטוב.

4. השלכה להדרכה

חלוקה של כרטיסיות בין ג'וג'ו אבוטבול משכונת התקווה לבין גיא שגיב מסביון (יש חניך אחד בתנועה משם...):

- קיבל 98 במתמטיקה
- אבא שלו רופא
- משתתף בחוג של נוער שוחר מדע
- אמא שלו רואת חשבון
- מנגן בקלרינט
- קבל מערכת סטריאו לבר מצווה
- אחותו הקטנה משתתפת בחוג בלט אומנותי
- אחיו הגדול סטודנט למשפטים
- יש להם מנקה ומבשלת קבועה בבית
- יש לו מנוי בקאנטרי קלאב
- מחלק עיתונים
- נכשל באנגלית
- אבא שלו עובד במאפיה
- אמא שלו עוזרת בית
- יש לו 7 אחים ואחיות
- אחיו הגדול עובד בתחנת דלק
- הפעם האחרונה שקיבל מכנס חדש היתה לפני 3 שנים
- אף אחד במשפחה שלו לא למד יותר מ 12 שנות לימוד

חלוקה של נתונים נוספים:

- טוב לב
- עצבני
- נוטה לשקר
- חברותי
- סבלן

- אוהב לעזור
- קמצן
- שמח
- עצלן
- חכם
- זריז
- דובר אמת
- בעל כישרון ציור

את הנתונים הראשונים אפשר פחות או יותר לחלק, את הרשימה השנייה קשה הרבה יותר.

אם נבוא בגישה שהחניך שלי נולד בשכונה הלא נכונה, אני האשכנזי המוצלח בא לתקן אותו, והוא המסכן יכול מקסימום להיות לא עברייני, נגיע לשם וגם זה בקושי.
אם נאמין באמת שלחניך שלי יש יכולת כמו לכל ילד אחר, נשאף בשבילו ואיתו למקסימום, נכיר את הכישרונות והיכולות שלו ונראה לו אותם, הוא יגיע רחוק...

נספחים

נספח 1

ליקוטי מוהר"ן תורה רפ"ב

דע כי צריך לדון את כל אדם לכף זכות
ואפילו מי שהוא רשע גמור
צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע
ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות
על ידי זה מעלה אותו באמת לכף זכות
ויוכל להשיבו בתשובה
"וזה בחינת "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו
הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות
ואף על פי שאתה רואה שהוא רשע גמור
אף על פי כן צריך אתה לחפש ולבקש למצא בו מעט טוב, ששם אינו רשע
וזהו ועוד מעט ואין רשע
שצריך אתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע
כי אף על פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין
כי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו
ועל ידי זה שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע ואתה דן אותו לכף זכות
על ידי זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה
על ידי זה וזהו ועוד מעט ואין רשע
על ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע
על ידי זה והתבוננת על מקומו ואיננו
הינו כשתתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו
ואיננו שם על מקומו הראשון

כי על ידי שמוציאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות
על ידי זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות
והתבוננת על מקומו ואיננו כנ"ל והבן
וכן צריך האדם למצא גם בעצמו
כי זה ידוע שצריך האדם לזהר מאד להיות בשמחה תמיד
ולהרחיק העצבות מאד מאד [כמבאר אצלנו כמה פעמים]
ואפילו שכשמתחיל להסתכל בעצמו ורואה שאין בו שום טוב, והוא מלא חטאים
ורוצה הבעל דבר להפילו על ידי זה בעצבות ומרה שחורה, חס ושלום
אף על פי כן אסור לו לפל מזה
רק צריך לחפש ולמצא בעצמו איזה מעט טוב
כי איך אפשר שלא עשה מימיו איזה מצוה או דבר טוב
ואף שכשמתחיל להסתכל באותו הדבר הטוב
הוא רואה שהוא גם כן מלא פצעים ואין בו מתם
הינו שרואה שגם המצוה והדבר שבקדשה שזכה לעשות
הוא גם כן מלא פניות ומחשבות זרות ופגמים הרבה
עם כל זה איך אפשר שלא יהיה באותה המצוה והדבר שבקדשה איזה מעט טוב
כי על כל פנים איך שהוא, על כל פנים היה איזה נקדה טובה בהמצוה והדבר טוב שעשה
כי צריך האדם לחפש ולבקש למצא בעצמו איזה מעט טוב
כדי להחיות את עצמו, ולבוא לידי שמחה כנ"ל
ועל ידי זה שמחפש ומוצא בעצמו עדין מעט טוב
על ידי זה הוא יוצא באמת מכף חובה לכף זכות ויוכל לשוב בתשובה
בבחינות "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" כנ"ל
הינו כמו שצריכין לדון אחרים לכף זכות אפילו את הרשעים ולמצא בהם איזה נקדות טובות
ועל ידי זה מוציאין אותם באמת מכף חובה לכף זכות
בבחינת ועוד מעט וכו' והתבוננת וכו' כנ"ל
כמו כן הוא אצל האדם בעצמו

שְׁצַרִיךְ לָדוֹן אֶת עֲצָמוֹ לְכַף זְכוּת וְלִמְצָא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה עַדִּין
כְּדִי לַחֲזֹק אֶת עֲצָמוֹ שֶׁלֹּא יִפֹּל לַגְּמָרִי, חֵסֵי וְשִׁלּוּם
רַק אֲדַרְבָּא יַחֲיָה אֶת עֲצָמוֹ, וְיִשְׁמַח אֶת נַפְשׁוֹ בְּמַעַט הַטוֹב שֶׁמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ
דְּהֵינּוּ מַה שֶׁזָּכָה לַעֲשׂוֹת מִיָּמָיו אֵיזָה מְצוּהָ אוֹ אֵיזָה דְּבָר טוֹב
וְכַמוֹ כֵּן צָרִיךְ לַחֲפֹשׂ עוֹד, לִמְצָא בְּעֲצָמוֹ עוֹד אֵיזָה דְּבָר טוֹב
וְאִף שֶׁגַם אוֹתוֹ הַדְּבָר הַטוֹב הוּא גַם כֵּן מְעַרֵב בְּפִסְלֵת הַרְבֵּה
עִם כָּל זֶה יוֹצֵיא מִשָּׁם גַּם כֵּן אֵיזָה נִקְדָּה טוֹבָה
וְכֵן יַחֲפֹשׂ וְיִלְקֹט עוֹד הַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת
וְעַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נְגוּנִים כְּמַבְאָר בְּמִקּוֹם אַחֵר
בְּחִינַת מְנַגֵּן בְּכָלֵי זְמַר
שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁמֵלֶקֶט הָרוּחַ טוֹבָה מִן הָרוּחַ נִכְאָה עֲצָבוֹת רוּחַ עֵין שָׁם
וְהַכֹּל]

כִּי נְגִינָה דְקִדְשָׁה הִיא גְבוּהָ מְאֹד מְאֹד כִּידוּעַ
וְעַקֵּר הַנְּגוּן נַעֲשֶׂה, עַל יְדֵי בְרוּר הַטוֹב מִן הָרַע
שֶׁעַל יְדֵי שְׁמֵבְרִין וּמְלַקְטִין הַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת מִתּוֹךְ הָרַע
[עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂים נְגוּנִים וְזְמִירוֹת, עֵין שָׁם הֵיטֵב
וְעַל כֵּן, עַל יְדֵי שְׁאִינוֹ מְנִיחַ לְהַפִּיל אֶת עֲצָמוֹ
וּמְחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ בְּמָה שֶׁמְחַפֵּשׂ וּמְבַקֵּשׂ וּמוֹצֵא בְּעֲצָמוֹ אֵיזָה נִקְדוֹת טוֹבוֹת
וּמְלַקֵּט וּמְבַרֵר אֵלּוֹ הַנִּקְדוֹת טוֹבוֹת, מִתּוֹךְ הָרַע וְהַפִּסְלֵת שֶׁבּוֹ וְכוּ' כִּנ"ל
עַל יְדֵי זֶה נַעֲשִׂין נְגוּנִים כִּנ"ל
וְאִזִּי הוּא יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל וְלִזְמַר וְלַהֲדוֹת לָהּ

מְחַמַּת גְּשְׁמִיּוֹתוֹ וּמַעֲשֵׂיו הָרַעִים שְׁרוּאָה שֶׁהוּא רְחוּק מְאֹד מְאֹד מִן הַקִּדְשָׁה בְּאֶמֶת
אִזִּי עַל פִּי רַב אֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל כָּלֵל מְחַמַּת זֶה וְאֵינוֹ יָכוֹל לִפְתַּח פִּיו כָּלֵל
מְחַמַּת גְּדֹל הָעֲצָבוֹת וְהַמְרָה שְׁחוּרָה וְהַכְּבֹדוֹת שְׁנוּפֵל עֲלָיו
עַל יְדֵי שְׁרוּאָה גְּדֹל עֲצָם רְחוּקוֹ מֵהַשָּׁם יִתְבַּרֵךְ
אֲבָל כִּשְׁהוּא מְחִיָּה אֶת עֲצָמוֹ עַל פִּי הָעֲצָה הַנ"ל

דהיננו שאף על פי שידוע בעצמו שיש לו מעשים רעים וחסאים הרבה מאד
והוא רחוק מאד מאד מהשם יתברך
אף על פי כן הוא מחפש ומבקש ומוצא בעצמו עדין איזה נקדות טובות כנ"ל
ומחיה ומשמח את עצמו בזה
כי בודאי ראוי להאדם, להגדיל שמחתו מאד בכל נקדה ונקדה טובה מקדשת ישראל שמוצא
בעצמו עדין
ואזי כשמחיה ומשמח את עצמו
'על ידי זה כנ"ל אצי הוא יכול להתפלל ולזמר ולהודות לה
וזה בחינת: אַזְמְרָה לאלקי בעודי דיקא
היננו על ידי בחינת העוד שלי
שאני מוצא בעצמי בחינת עוד מעט ואין רשע כנ"ל
על ידי אותה הנקדה על ידי זה אוכל לזמר ולהודות לה' כנ"ל
אַזְמְרָה דיקא הינו זמירות ונגונים שנעשין על ידי שמלקט הנקדות טובות כנ"ל
והזהיר רבנו, זכרוננו לברכה, מאד לילך עם התורה הזאת]
כי הוא יסוד גדול לכל מי שרוצה להתקרב להשם יתברך, ולבל יאבד עולמו לגמרי חס ושלום
כי רב בני אדם שרחוקים מהשם יתברך
עקר רחוקם הוא מחמת מרה שחורה ועצבות
מחמת שנופלים בדעתם מחמת שרואים בעצמם גדל קלקולם שקלקלו מעשיהם
כל אחד כפי מה שידוע בעצמו את נגעי לבבו ומכאוביו
ומחמת זה הם נופלים בדעתם, ורַבֵּן מֵיֵאָשִׁים עֲצָמָן לְגַמְרֵי
ועל ידי זה אינם מתפללים בכונה כלל
ואינם עושים אפילו מה שהיו יכולים לעשות עדין
על כן צריך האדם להשכיל מאד על דבר זה
כי כל הנפילות שבדעתו, אף על פי שהוא מחמת מעשים רעים שעשה באמת
עם כל זה, הנפילה שבדעתו, והעצבות והמרה שחורה שנופל עליו על ידי זה
הכל הוא רק מעשי בעל דבר

שמחליש דעתו כדי להפילו לגמרי, חס ושלום
על כן צריכין להתחזק מאד, לילך עם התורה הזאת
לחפש ולבקש בעצמו בכל פעם איזה מעט טוב ונקדות טובות וכו' כנ"ל
ועל ידי זה יחיה וישמח את עצמו, ויצפה לישועה עדין
ויוכל להתפלל ולזמר ולהודות לה', בבחינת אומרה לאלקי בעודי כנ"ל
[ועל ידי זה יזכה לשוב באמת אל ה' כנ"ל
ודע שמי שיכול לעשות אלו הנגונים
דהינו ללקט הנקדות טובות שנמצא בכל אחד מישראל
אפילו בהפושעי ישראל כנ"ל
הוא יכול להתפלל לפני העמוד
כי המתפלל לפני העמוד, הוא נקרא שליח צבור
וצריך שיהיה נשלח מכל הצבור
דהינו שצריך שיקבץ כל נקדה טובה שנמצא בכל אחד מהמתפללין
וכל הנקדות טובות יהיו נכללין בו, והוא יעמד ויתפלל עם כל הטוב הזה
וזהו שליח צבור
וצריך שיהיה בו בחינה גבוהה כזו
שעל ידי זה, יהיו כל הנקדות תאבים אליו ויהיו נכללין בו
ומי שיכול לעשות נגונים הנ"ל
דהינו שיכול לדון את כל אדם לכף זכות, אפילו את הקלים והרשעים
כי משתדל לחפש ולבקש למצא בכלם נקדות טובות כנ"ל
שעל ידי זה נעשין נגונים כנ"ל
זה הצדיק שאוחז במדרגה זאת, הוא יכול להיות חזן ושליח צבור
דהינו להתפלל לפני העמוד
כי הוא יש בו בחינה זו הצריכה להשליח צבור ההגון באמת
שצריך שיהיה בו בחינה שיהיו כל הנקדות טובות תאבים אליו ויהיו נכללין בו כנ"ל
כי הוא יכול לקבץ כל הנקדות טובות שנמצא בכל אחד מישראל אפילו בפושעי ישראל כנ"ל

ידע שיש בכל דור ודור רועה, והוא בחינות משה, שהוא רעיא מהימנא
וזה הרועה הוא עושה משכן
ודע שתנוקות של בית רבן מקבלים הבל פיהם שאין בו חטא מזה המשכן
ועל כן התינוק כשמתחיל לקרות ולהכנס בתורה
"הוא מתחיל מן "ויקרא אל משה
שהוא אלף זעירא
כי "ויקרא" מדבר מגמר הקמת המשכן
שאז קראו השם יתברך והתחיל לדבר עמו מהמשכן
ועל כן משם מתחילין התינוקות, כי משם מקבלין הבל פיהם כנ"ל
ומשם מתחילין לקרות ולהכנס לתוך התורה
ודע שכל הצדיקים שבדור כל אחד ואחד הוא בחינת רועה
כי בכל אחד ואחד יש בו בחינת משה
וכל אחד ואחד לפי בחינתו, הוא עושה בחינת משכן, שמשם מקבלין התינוקות הבל פיהם כנ"ל
וכל אחד לפי בחינתו, לפי בחינת המשכן שהוא עושה
כמו כן יש לו תינוקות שהם מקבלין משם
נמצא שיש לכל אחד ואחד מצדיקי הדור
סך תינוקות שהם מקבלין הבל פיהם ממנו
כל אחד לפי בחינתו כנ"ל
וזה בחינת מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: שתינוקות נתפסין על עוון הדור
שנאמר: "ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים" שמתמשכנין על הרועים
וזהו: "על משכנות הרועים", שהם מקבלין הבל פיהם מבחינת המשכנות של הרועים
דהינו הצדיקים שבדור שכל אחד עושה משכן כנ"ל
אך לידע כל זאת
דהינו לדעת כל צדיק וצדיק, איזה הם התינוקות השייכים לו
וכמה הם מקבלין ממנו
ולידע כל הבחינות שיש בזה, והדור שיבוא מהם עד הסוף

דע, מי שׂיזכל לעשות נגונים הנ"ל, הוא יכול לידיע כל זה
וזהו סוד מה שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה במשנה
'באמת אמרו החזן רואה היכן התינוקות קוראים'
החזן, דהינו מי שׂיכול לעשות הנגונים הנ"ל
שהוא יכול להיות חזן ושליח צבור להתפלל לפני העמוד כנ"ל
היכן התינוקות קורין
הינו אצל איזה צדיק הם מקבלין הבל פיהם
שעל ידו הם קוראין ונכנסין בהתורה כנ"ל

נספח 2

אפקט פיגמליון הוא תופעה בה תהליך הנבואה המגשימה את עצמה גורם להשפעה חיובית על מושא הנבואה באמצעות הגשמת הנבואה. האפקט נפוץ ביותר במסגרות יום יומיות ונמצא בשימוש ארגונים ככלי להגברת האפקטיביות של עובדי הארגון, בפיתוח ספורטאים ובתהליכים כלכליים רבים. שיטות ניתוח טכני בשוק ההון מושפעות רבות מאפקט זה, שכן הן מניחות שלביצועי העבר יש השפעה פסיכולוגית שמנחה את הסוחרים והמשקיעים בבואם לתכנן אסטרטגיות השקעה. את האפקט איששו החוקרים רוזנטל וג'ייקובסון בשנת 1968 בניסוי אשר הפך לאחד הניסויים המפורסמים ביותר בתולדות הפסיכולוגיה החברתית. החוקרים ערכו מבחן אינטליגנציה לאוכלוסיית תלמידי בית ספר וטענו בפני מורי בית הספר כי מבחן נועד לזהות ילדים אשר "פורחים מאוחר", דהיינו תלמידים שבתחילת הדרך מפגרים מבחינה אינטלקטואלית אולם, עד שנה הבאה הם ישלימו את הפער. כך כל מורה בכיתה קיבלה רשימה של תלמידים בכיתותיהם אשר סווגו כמבטיחים למרות שהם הוקצו אקראית לרשימה ללא קשר למבחן האינטליגנציה. בתום שנת הלימודים התברר כי ה"פורחים המאוחרים" אכן השיגו הישגים גבוהים ביותר במהלך אותה שנה. על בסיס מחקר זה נכתב הספר "אפקט פיגמליון בחדר הכיתה"